

कथा 3849

संस्कृत
क्र. १०७

शिवरामकथा

४१०/पु. १०६

(1)

॥ शिवरात्रीकथापारंभः ॥

(2)

श्रीः

२

श्रीगणेशायनमः स्तुतुवाच सकारणमशेषस्य जगतः सर्वदाशिवः ॥ गोब्राह्मणान्
पाणांचक्रिवं भवतु सर्वदा ॥ कैलासशिखरासीनं देवदेवं जगद्गुरुं ॥ पंचवक्त्रं दशभु
जं त्रिनेत्रं शूलपाणिनं ॥ पिनाकशोभितकण्ठं वदुरखेटकधारिणं ॥ कपालखट्वागधरं
सचंद्रमुकुटान्वितं ॥ भस्मांगव्यालशोभायुग्मस्थिभालाविभूषितं ॥ नीलजीमूतसंका
शं सूर्यकोटिसमप्रभं ॥ कीडंतंचक्रिवंतं त्रिगुणैश्च परिवारितं ॥ विसृज्य देवताः सर्वा
स्तिष्ठंतं परमेश्वरं ॥ तं दृष्ट्वा देवदेवेशं प्रहस्योत्तुल्लोचनं ॥ पार्वतीपरिप्रेक्ष्य विनयाव
नतास्थिता ॥ शिरीषोवाच भर्तारं विस्मयात्तुल्लोचनं ॥ पार्वत्युवाच ॥ कथयस्व प्रसा
दनयद्वाप्यं ब्रतमुत्तमं ॥ श्रुतास्त्वयोक्तो देवेश ब्रतानां निर्णयाः शुभाः ॥ तथा वै दानधर्मा
श्च तीर्थधर्मास्त्वयोदिताः ॥ नास्ति मे निश्चयो देव भ्राता हं च पुनः पुनः ॥ तस्माद्ददस्व

राम

९

(2A)

मेदेवरकं नि संज्ञायं प्रभो ॥ व्रतानामुत्तमं देवभुक्तिमुक्तिप्रदायकं ॥ दत्तदहं श्रोत्रुमि
ष्टामिकथयस्व मम प्रभो ॥ ईश्वर उवाच ॥ शृणु देवि परं गुह्यं व्रतानामुत्तमं व्रतं ॥
यन्न कस्यचिदारब्धांतरहस्यमुक्तिदायकं ॥ येनैव कथ्यमानेनेयं मोविलयतां व्र
जेत् ॥ तदहं कीर्तयिष्यामि शृणु धैर्यमनाः प्रिय ॥ मां घांते कष्टपक्षे तु अविद्याया
चतुर्दशी ॥ शिवरात्रिस्तस्याज्ञेया सर्वयज्ञोत्तमोत्तमा ॥ दानैर्यज्ञैस्तपोभिश्च व्र
तैश्च विविधैरपि ॥ न तीर्थैस्तद्भवेत्तु पुण्यं शिवरात्रितः ॥ शिवरात्रि समं ना
स्ति व्रतानामुत्तमं व्रतं ॥ अज्ञानात्ज्ञानतो वापि कत्वामोक्षमवाप्नुयान् ॥ मृतास्ते
निरयंत्यक्ता गतास्ते शिवसंनिधौ ॥ सर्वभंगलक्ष्मीलासं च सर्वभंगलक्ष्मीलाशिनी ॥
भुक्तिमुक्तिप्रदायैषा सत्यं चैव वरानने ॥ देव्युवाच ॥ कथं यत्नपुरं मार्गे त्यक्त्वा देवं व्र

श्र

(3)

श्री
२

प्रसन्नो मे देवः

जेन्नरः॥ एते मे महदाश्रयं प्रयच्छन्तु शंकर॥ शंकर उवाच॥ शृणु देवियथा वृत्तां कथां योराणं की
शुभा॥ यमशासनदंतीं च शिवशासनदायिकां॥ कश्चिदासीत्पुरोद्वि निषादस्त्वामिषाप्रि
यः॥ प्रत्यंबदे श्वासी च भुधरासनकेतनः॥ सीमांते समदातिष्ठेत्कुटुंबपरिपालकः॥
तन्वा यन्निधनुर्धारिण्यामंगिः कृष्णकंचुकः॥ बध्ने गोधांगुलित्राणः सदैव मृगयारतः॥
एवंविधो निषादोऽसौ चतुर्दश्यां दिने मृतः॥ यवहारकैश्च द्रव्यार्थदेवागारे प्ररुंधितः॥
तेनापि देवतां दृष्ट्वा जनानां वचनं श्रुत्वा॥ उपवासव्रतानां च शिवः शिव शिवेति दि
नां ते तैस्तदामुक्तः प्रातर्द्रव्यं प्रदीयतां॥ ततोऽसौ धनुरादाय दक्षिणेन गतः स्व
यं॥ आगच्छन्सवनोद्देशे जनदसंचकार सः॥ शिवः शिवः किमेतद्देव कुर्वति नगरे ज
नाः॥ चने चरान्निरीक्ष्याणु चतुर्दिक्षु इतस्ततः॥ पदं च पदमागंच ॐ श्रमेऽस्त्वकरा

राम
२

(3A)

नृगात् ॥ इतश्चेतश्च धावत्स आभिषे लुब्धमानसः ॥ वनं सपर्वतं सर्वभ्रमतस्त
द्दिनं गतं ॥ संप्राप्तं तेन नो किंचिन्नृगश्च करधित्तलं ॥ निराशो लुब्धको जातस्तदा ह्य
स्तं गतो रविः ॥ चिंतयित्वा जलोपां न जगत् जीवन्मानसं ॥ संविधास्याम्यहं रात्रौ निश्चि
तं मम जीवनं ॥ गतो सौ जलसामीप्यं तस्य जालिमध्यतः ॥ आलयं कर्तुं मारे सौ आ
त्मनो मुहुरित्कारणात् ॥ जालिमध्ये महालिंगमस्ति स्वायं भुवं शुभं ॥ बिल्ववृक्षो
महादिव्यो जालिमध्ये च संस्थितः ॥ गृहीत्वा तस्य पत्राणि मार्गं शुद्ध्यर्थं मक्षिपत् ॥
क्षिप्त्वा निदक्षिणे भागे गतानि लिंगमूर्द्धनि ॥ नदिवा सो जननं तस्य आभिषे लुब्धमान
सः ॥ ततश्चित्तयमानस्य नदिना समजायत ॥ तस्य गंधं समासाद्य लुब्धकस्य करानेन ॥

(५)
राम
३

नतिष्ठन्ति मृगाः सर्वे शरघातभया नदा ॥ मृगान्निरीक्षतस्तस्य निद्रानाशोऽप्यजा
यत ॥ बिल्वजालिङ्गतस्यास्य प्रथमः प्रहरोगतः ॥ ततो जलार्थमायाता हरिणी ग
र्भसंयुता ॥ यौवनरक्षां कुरुपाचस्तनपीना लुब्धो मना ॥ निरीक्षतीदृशः सर्वा मृगा
मुत्फुल्ललोचना ॥ लुब्धकेनापि सा दृष्टा बाणगोचरमागता ॥ बाणश्च संधित
स्तन एकदृष्टेन चेतसा ॥ शोटयित्वा यत्र लिप्तक्षिप्तानि शिवोपरि ॥ सैवं देवं सदा
ध्यायन् शीतेन परिपीडितः ॥ एतस्मिन्तद्दृष्ट्वा हरिण्या लुब्धकस्तदा ॥ लुब्धक
स्तु स्वप्नेणाकृतांत इति तच्छति ॥ दृष्ट्वा तु तस्य संधानं यमदंष्ट्रा समप्रसं ॥ सामृगी
दिव्ययावात्वा लुब्धकं वाक्यमब्रवीत् ॥ स्त्रिभुवमहाव्याधसर्वजीवनि कंतन ॥ कि
ते

श्री
३

(5A)

मर्धं मां हनिष्ये त्वं कथयस्व मम प्रभो ॥ लुब्धक उवाच ॥ कुटुंबं पीडितं मे घक्षययाच
मया सह ॥ धनं वै मद्गृहे नास्तितेन त्वां हन्मि शोभने ॥ सस्त उवाच ॥ जात पूजा प्रभावेण
जागरो पोषणेन च ॥ चतुर्थी चो न पापानां बिलुक्ते लुब्धकस्तदा ॥ लुब्धकस्तत
तो दृष्ट्वा मृगीमानुषभाषिणी ॥ आश्चर्यं परमं दृष्ट्वा किंचित् स्मितसमन्वितः ॥ लु
ब्धक उवाच ॥ मया हि घातिता जीवा उत्तमा धर्ममध्यमाः ॥ न श्रुता ईदृशी वाणी श्वा
पदानां कथंचन ॥ कस्मिन् देवो त्वमुत्पन्ना कस्मात् छानादिहा गता ॥ कथयस्व प्रय
त्नेन परं कौतूहलं हि मे ॥ मृगी ॥ शृणु त्वं लुब्धक श्रेष्ठ कथय मित्वा त्विलं ॥ आ
सीत् पूर्वमह्यारम्या स्वर्गेशक्रस्य चाक्षरा ॥ अनंत रूपलावण्या सौभाग्येन विगर्धि

(५)

राम
४

भर्ता

ता॥सौभाग्यमदपुष्पांगोदानबोबलगर्वितः॥मयेवसकृतोभर्ताहिरण्याक्षोमहासुरः॥तेन
साईमयाभुक्तंचिरकालंयथेप्सितं॥अन्यस्मिन्दिवसेष्याधुक्कीडंत्यामेसुरेणच॥प्रत्यहंप्रे
क्षतेन्त्वंशंकरस्याग्रतस्तदा॥यावद्ब्रूधाम्यहतव्रतावन्मांशंकरोब्रवीत्॥वृगतात्वंव
रारोहेकेनवासंगताश्रुभे॥किंवासौभाग्यगर्वेणनायातामममंदिरं॥सत्वंकथयशीघ्रं
त्वंनोवाशापंददामिते॥शापभीत्यामयातत्रदभुक्तंशंकराग्रतः॥शृणुदेवप्रवक्ष्यामिशा
पानुग्रहकारक॥ममास्तिविश्वेशदानवेदोमहाबलः॥तेनसाईमयादेवकीडितंनिजमं
दिरे॥तेनाहंनागताशीघ्रंस्त्वसिंहारकारक॥रुद्रस्तद्वचनंश्रुत्वासकोपोवाक्यमब्रवीत्॥
मृगःकामातुरोनित्यंहिरण्याक्षोभविष्यति॥त्वंमृगीतस्यभार्यावैभविष्यसिनसंशयः॥

राम
४

(5A)

ल्लुका स्वर्गं तथा देवान्दानं न भोक्तुमिच्छसि॥ द्वादशाब्दानि भो नद्रे भविता शाप एव ते॥
परस्य रस्य शोकेन शापांतोऽपि भविष्यति॥ अनुग्रहः पुनस्तेषः शंकरेण कृतः
स्वयं कदाचिद्दिव्याध्वरो मम सा निध्यामाश्रितः॥ बधार्थं तस्य संप्राप्ता
पूर्वजन्म स्वरिष्यसि॥ अतः पुनर्ध्वं तदा रुद्रं दृष्ट्वा माहमवाप्स्यसि॥ शंकरो
नमया दृष्टो वसंत्यास्मिन्महावने॥ ततो दुःखमनुप्राप्ता मांसमदो वि
वर्जिता॥ गर्भाक्रांता विषे शोणं च भक्ष्या चितिनिश्चितं॥ लकुटुंबस्य ते न
नं भोजनं न भविष्यति॥ आवाप्स्यसि मृगीत्वन्या मार्गणनेन लुब्धकाणां
नाथो वनसं पञ्चाबद्धा मांसमदो हता॥ भोजनं सकुटुंबस्य ते वसद्यो भवि

(6)

राम

५

प्यति॥ अथ वान्यो मृगो व्याधपानार्थं तु जलाशये॥ आगमिष्यति प्रत्यक्षे क्षुधार्थं श्वनसं
शयः॥ गर्भे यत्का पुनः प्रातर्वाला संदिश्य बंधुषु॥ शपथैरागमिष्यामि संदिश्य च सखी
जनं॥ तस्यास्तद्वचनं श्रुत्वा व्याधो विस्मयमागतः॥ क्षणमेकं तथा स्थित्वा व्याधो वच
नमब्रवीत्॥ नागमिष्यति चेदन्यो जीवं स्वमापि गच्छसि॥ क्षुधया पीडितो हं वै बुद्धं
च विशेषतः॥ प्रातस्त्वयाममगृहमागतं वयं यथा यथं॥ शपथैश्च ब्रजत्वं हि यथामे प्र
त्ययो भवेत्॥ पृथिवी वायुरादित्यः सत्येति प्रतिदेवताः॥ तस्मात्संनगतं वयं न वत्या
स्वगृहं प्रति॥ तस्य तद्वचनं श्रुत्वा गभीरं तासां मृगी तदा॥ चक्रे सत्यप्रतिज्ञां वै व्या
धस्याये पुनः पुनः॥ मृगी॥ द्विजेभ्यः त्वाद्यो व्याधवेदश्च यो भिजायते॥ स्याध्या
यसंध्या हरितसत्यसौ च विवर्जितः॥ अविक्रेयाणां विक्रेता अयाज्यानां च या

से

राम

५

(6A)

जकः॥ तस्य पापेन लिप्यामि यद्यहं नागमे पुनः॥ दुष्टबुद्धौ तु यत्पापं धूर्त्तं वा याम
कूटके॥ नास्तिके च विले शी च परद्वारे ते यथा॥ वेदविक्रयणे चैव शिवस्तनक
भोजने॥ तेन पापेन॥ मृतशय्याप्रतिग्रहे मृतापित्रोरया लुके॥ तेन पापेन लि
प्यामि यदि नायामिते शुभं॥ दानं दातुं प्रवृत्तस्य यो तराय करे नरः॥ तेन॥ देवदु
व्यं गुरुद्वयं ब्रह्मद्वयं हरेस्तु यः॥ तेन॥ दीपं दीपे नयः कुर्यात्सादृशादेन धावये
त्॥ तेन॥ मर्तारं स्वाभिनं तत्र आत्मानं बाळमेव च॥ यांच विप्रं गुरुं नारीयो मार
यति दुर्मतिः॥ तेन॥ अवैद्ये च यत्पापं यत्पापं दामिके जने॥ अजितेन्द्रिये धूर्त्तं च प

(३)

६

रदोषानुकीर्तने॥ कृतघ्ने च कदर्ये च परदाररते तथा॥ सदाचारविहीने च परपीडा
प्रदायिके॥ परपैशून्ययुक्ते च कन्या विक्रयकारके॥ परापवादसंतुष्टे सर्वधर्मवि
वर्जिते॥ वृषलीपतौ वा दुष्टिके पित्रोरंतरदायके॥ हेतुके बकवृत्तौ च कूटसाक्षि
प्रदेतथा॥ एतेषां पातकं मर्त्यदिनायामितं गृहं॥ यत्पापं ब्रह्महत्यायां पितृमा
तृवधे तथा॥ तेन पापेन लिप्यामि॥ यत्पापं तु ध्वकानां च यत्पापं गरदायिनां॥
तेन॥ द्विमार्यः पुरुषो यस्तु समदृष्ट्या न पश्यति॥ तस्य पापे॥ सकृद्भुत्वा तु यः
कन्यां द्वितीयाय प्रयच्छति॥ तेन॥ कथं शंकथ्यमानो यामंतरं कुरुते नरः॥

६

(३४)

तस्य ॥ अतिनिंदापरो नित्यं वेदनिंदापरो हि यः ॥ तस्य ॥ यस्य संग्रहणी भार्या ब्राह्मणी च
विशेषतः ॥ तस्य ॥ प्रेतश्रद्धं भुज्जे विप्रेपतिते बहु याजके ॥ असंघास्त्रार्थनिरते पुराणार्थ
विवर्जिते ॥ मूरेर्वपारवंडनिरते क्रयविक्रयकोद्विजे ॥ एतेषां पातकं मह्यं ॥ एकाकी मिष्टम
श्राति भार्या पुत्रविवर्जितः ॥ आत्मजां गुणसंपन्नां समानसदृशे वर ॥ न प्रयच्छति यः क
न्यां नरो वैज्ञानदुर्बलः ॥ तस्य ॥ मृगी वा क्वंतिः श्वत्वालुब्धको दृष्टमानसः ॥ संहस्य वाणं
संधानं मुमोच हरिणी तदा ॥ तस्या मुक्तिं न भविष्यति गस्यापि प्रपूजनात् ॥ मुक्तौ सौ पतकेः
सर्वैस्तत्क्षणात्नात्र संशयः ॥ द्वितीये प्रहरात् स अर्द्धरात्रे गते सति ॥ शिवः शिवः शिवश्चेति
ध्यायं नित्यं द्रानं चाप्तवान् ॥ तस्मिन्नेव क्षणे प्राप्ते परा प्राप्ता मृगी तदा ॥ संत्रस्ता भयसंप
न्ना पतिमन्वेष्टती मुहुः ॥ जालिमध्ये स्थितेनाथ दृष्ट्वा सालुब्धकेन तु ॥ पुनर्दृष्टस्य पत्रा

राम

७

(8)

णित्रोटयित्वाकरेणतु ॥ क्षिप्तानिदक्षिणेभागेलिङ्गोपरिदिदक्षया ॥ तस्यावधार्थेनेनाथवा
णोधतुषिसंधितः ॥ तिष्ठंस्तत्रैकचित्तेनकुटुंबार्थंजिघांसया ॥ निरीक्ष्यलुब्धकोयावद्वृणंत
स्याविसुंचति ॥ रतावन्मर्याससंदष्टोदृष्टातंविदुब्धभवत् ॥ अथैवभगिनीमेपिलुब्धके
नविनाशिता ॥ ममकिंजीवित्यनतस्यादुःखनपीडिता ॥ वरंमृत्कनशोकोवेदुष्याध्याधंवि
शेषतः ॥ एवंसंचिंत्यहरिणीलुब्धकंवाक्यमब्रवीत् ॥ धनुर्धरवरयाधसर्वजीवनिहंतन ॥ दे
हिमेवचनंचैकंपश्चात्वंमानिपातय ॥ आयाताहरीणीचैकामार्गेणानेनलुब्धक ॥ समाया
ताथवानेवसत्यंकथयसुव्रत ॥ तच्छ्रुत्वालुब्धकस्तत्रविस्मितेक्षणमैक्षत ॥ तस्यास्तुयादृशी
वाणीअस्याश्वैवतुतादृशी ॥ साचैषाचागतान्ननंप्रतिज्ञापालनायच ॥ अथवान्यासमा
यातातयायाकथितापुरा ॥ लुब्धकउ० ॥ अहोरात्रंरुतंकष्टंकुटुंबार्थमयामृगि ॥ अधुनातां

राम

७

(8A)

हनिष्यामि देवानां स्मरणं कुरु ॥ व्याधोक्तवचनं श्रुत्वा हरिणी दुःखिता भृशं ॥ व्याधं प्राह रुदि
त्वा वैभो मां व्याधनिपातय ॥ तेजो बलं तथा सर्वं निर्दग्धं विरहगतिना ॥ अहं प्राणान् प्रमे
ह्यामि भोजनं तेन जायते ॥ बलवांश्च महते जा मेद मांसं समन्वितः ॥ अन्यश्च पीनगो
रांगो मृगो ह्यवगमिष्यति ॥ अहं च दुर्बलान् मेद मांसं विवर्जिता ॥ केवलं पापभाक्
त्वं हि मम प्राणविमोचकः ॥ मार्गेषां न मे व्याधो आगमिष्यति स स्फुटं ॥ तं हत्वा त
व भो व्याध तस्मिन् न भविष्यति ॥ तयोः श्लोकः श्रुत्वा किं करोमीति चिंतया ॥ मृगी
प्राह स युक्तार्थं एव मे निश्चयो हृदि ॥ संचिंत्य लुब्धकः प्राह मृगी शोकातुरां कृशं ॥
सखं वद महाभागे प्रत्ययो मे यथा भवेत् ॥ तस्य तद्वचनं श्रुत्वा हरिणी दुःखकर्षिता ॥

(१)

राम

८ १३

चक्रे सख्यं तिज्ञां तु व्याधस्याग्रे पुनः पुनः ॥ मृगी ० ॥ क्षत्रियस्तरुणं श्रुत्वा संग्रामं यो न गच्छति ॥
तस्य पापेन ० ॥ भेदयंति तडागा निवापीनां च गवामपि ॥ मार्गं स्थानं च ये घ्नंति सर्वसत्त्वभयं
कराः ॥ तेषां वै पातकं मह्यं यदि नायामि ते गृहं ॥ एतच्छ्रुत्वा तु व्याधेन सापि मुक्ता मृगी तदा ॥
जलं पीत्वा तु बहु शो गता सद्यो यथागतं ॥ जालि मध्ये स्थितस्यास्य द्वितीयः प्रहरे गतः ॥
त्रुटित्वा बिल्वपत्राणि पुनर्देवं नियोजयत् ॥ पीडितो तीव्रशीतेन क्षुधया गृहं चिंतयत् ॥ शि
वः शिवेति जल्पन्नेन निद्रामुपलब्धवान् ॥ तं सुरार्चनं तेन प्रहरे प्रहरे गते ॥ वीक्षंश्चै
व दिशः सर्वाः सत्त्वमार्गान् निरीक्षयत् ॥ लुब्धकेनाथ दृष्टो सौ हरिणः स्फुरितेक्षणः ॥
विलोक्य नृदिशः सर्वा मार्गमाणो मृगी पदान् ॥ सौ भाग्यवत्तु दर्पाद्यो मदनो न्मत्तपी

राम

८

(9A)

वरः॥ तंदृष्ट्वा बाणमुद्यम्य आकर्णेतुष्टचेतसा॥ बाणं मुंचति यावद्वेतावदृष्टो मृगेण तु॥ कालरूपं
तु तंदृष्ट्वा मृगाश्चित्तितवान् नृशं॥ निश्चयो भवितुमर्हत्युगैश्चरस्य गतो यमः॥ भार्या प्राणसमा
मेघव्याधेने हवि प्रातिता॥ तया विहरिते स्याद्यनूनं मृत्युर्भविष्यति॥ हा हा किल कृतं पापं यद्ग
र्यादुःखमागतं॥ भार्यायानसमं सोरब्यं गृहे विचरन्नेव पेचः॥ तया विना न धर्मोऽस्ति नार्थकामो विद्वे
षतः॥ वृक्षमूलेऽपि दयिता यत्र तिष्ठति तद्गृहं॥ सा देवपितया हीनः कांतारादतिरिच्यते॥ ध
र्मकामार्थकार्येषु भार्या पुंसः सहायिनी॥ विदेशं च गते नापि सेव विश्वास कारिणी॥ ना
स्ति भार्या समो बंधुर्नास्ति भार्या समं सुरवं॥ नास्ति भार्या समं लोके नरस्यार्त्तस्य भेषजं॥ य
स्य भार्या गृहे नास्ति सापि च प्रियवादिनी॥ अरण्यं तेन गंतव्यं यथारण्यं तथा गृहं॥ एका प्रा

(10)

राम

९

णसमामे नृत्तद्वितीयाप्राणदाभम॥ इत्येवंचिंतयित्वा तु लुब्धकं वाक्यमब्रवीत्॥ मृग उवाच॥
 शृणु व्याधेनर॥ श्रेष्ठ आमिषाहारभोजन॥ यत्तेष्टम्यहं वीरतद्युक्तं वद मे प्रभो॥ आगतं हरि
 णीयुग्मं केन मार्गेण तद्गतं॥ तया विनाशितं वा यस्यैकं कथय मे धुना॥ तस्य तद्वचनं श्रुत्वा लु
 ब्धके विस्मयं गतः॥ असावपि न सामान्ये देवताकाव्यनुत्तम॥ उवाच लुब्धकः सद्यस्तस्या
 ग्रे वाक्यमुत्तमं॥ ते गते नेन मार्गेण सत्यं वृत्तं मया श्रुतं॥ ताभ्यां दत्तो सि मुक्त्यर्थं मम त्वमधु
 नानघ॥ संप्रति त्वां हनिष्यामि नैव मोक्षयामि कर्तुं शक्नुमि॥ मृग उवाच॥ तत्सत्यं कीदृशं ताभ्यां वा
 क्यमुक्तं तवाग्रतः॥ तेन ते प्रत्ययो जातो मुक्तं तद्वरिणीद्वयं॥ ते वा ते केन मार्गेण ये मुक्ते व्याधते
 धुना॥ व्याध उवाच॥ ते गते नेन मार्गेण स्वमाश्रमपदं प्रति॥ त्वानेकं धितास्ताभ्यां शपथापेक
 धेन

राम

९

(10A)

या

तास्तदा॥ तद्यत्वावचनं तस्य हरिणो दुष्टमानसः॥ मृग उ०॥ ताभ्यां व्याधय दुक्ते च तत्करोमि न चान्यथा॥
प्रभाते तत्तद्वहं नूनं गमिष्यामि निश्चितं॥ भार्यैः कृतुमती मेघकामा त्रायधुना भद्रं॥ गत्वा गृ-
हे धनुकातां अष्टय्य च सुहृज्जनान्॥ शपथैरागमिष्यामि गृहं तेनात्र संशयः॥ मदेहं स्वगृहे
नाद्यनेतुं शक्तः कथंचन॥ तद्वथामरणे मे स्याद्यदित्वं चाद्ययातये॥ लुब्धक० असत्यं भाषसे
धूर्तैः प्रतारयसि मां वृथा॥ दृष्ट्वा मृत्युं स्थितं तव तदा गच्छसि कोत्सधीः॥ व्याधस्य वचनं श्रुत्वा हरिणो
वाक्यमब्रवीत्॥ शपथैरागमिष्यामि यथोक्तं प्रयाया भवेत्॥ व्याध उ०॥ मृगत्वं शपथं न ब्रूहि विश्वा-
सो मे भवेद्यथा॥ यथा हि प्रेषयामित्वां स्वगृहं प्रतिका मुक्॥ मृग उवा०॥ भर्तारं वंचयेद्यस्त्री स्वाभिने-
वंचते नरः॥ मित्रं वंचयेद्यस्त गुरुद्रोहं करोति यः॥ विरसंतुरसंदयात् प्रेमभेदं करोति यः॥ संस्था-
स्नानविहीनश्च वेदशास्त्रविवर्जितः॥ सर्वशी सर्वविक्रेता हि ज्ञानमधिनिन्दकः॥ त्रिषु वर्णेषु

(11)

शि.श.क.

१०

न्यं

मद्यथाः स्त्रीषुरक्तयिपरनिंदारताश्रये॥ परस्त्रीसेविकाविप्राः परपैश्वन्यसूचकाः॥ श्रद्धान्न नोजिनो
 येचभार्यापुत्रास्त्यजंतिये॥ वेदनिंदापरायेचवेदशास्त्रार्थनिंदकाः॥ तेषांवैपातकं॥ भार्यासंग्रहणीय
 स्यवृत्तशौचविवर्जितः॥ सर्वाशीसर्वविज्ञेतादिजनानामपिनिंदकः॥ त्रिषुवर्णेषुशुश्रूषायःश्रद्धो
 नकरोतिवै॥ विप्रवाक्यपरित्यज्यपारवंजुभिरतासदा॥ ब्रह्मचर्यरताःश्रद्धायेचपारवंजुसंश्रिताः॥
 तेषांवै॥ तिलास्तेलंघृतंक्षौद्रंलवणंसगुणैस्तथा॥ लाहंलाक्षादिकंसर्वरंगान्नानाविधानपि॥ वि
 क्रयेतानिश्रद्धेणतत्रदोषेनविद्यते॥ मायामांसवपुषंडुग्धनीलंचदृष्यन्तथा॥ मीनंक्षारंसर्पकू
 टंचित्रांतकफळानिच॥ मद्यादिविक्रयेयस्तुश्रद्धापिमदमोहितः॥ आदित्यंविष्णुमीशामंगणाद्य
 क्षंतुपार्वती॥ एतांस्यक्तागृहेमृदोयोपज्ञयतेनरः॥ तस्यपापेनलि॥ योगांस्यश्रुतिपादेनउदिते
 र्केप्रसूयति॥ एकाकीमिष्टमश्नातितस्यपापस्यभाग्यहं॥ मातापित्रोरपोष्टाचक्रियामुद्दिश्यया

राम
१०

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com